

СНИМКИ: ЛИЧЕН АРХИВ

Вера Найденова е завършила българска филология и театрознание, професор, доктор на изкуствознанието. Дългогодишен преподавател в НАТФИЗ, гост-преподавател в НБУ, СУ и др. По проблемите на киното пише от 1962 г. Автор е на голем брой статии и рецензии, на предавания по радиото и телевизията; на книги, сред които са: „Човекът от екрана“ (1972 г.), „Керваните на киното пътуват“ (1978 г.), „Ге-

орги Георгиев - Гец“ (1983 г.), „Кино - познато и непознато“ (1986 г.), „Екранизацията - вечен спор?“ (1992 г.), „Унгарското кино 1968-2004“, (2004 г.), „Българското кино. По следите на личния опит“ (2013 г.); „Фестивалът Кан“, отразяващ най-големия форум на киното - мотиви от историята му, фестивалното всекидневие, впечатления от филмовата програма (1993-2015), проблеми на съвременното кино.

6 истории на Вера Найденова

1. **Лилиев,
Марадона,
Маркес са
само малка
част от
спомените
на известния
ни киновед**

1. Първото ми официално запознанство

В началото на четириесетте години в родното ми село „дойде“ електричеството. По този случай пристигнаха народният представител за региона г-н Думанов и писателят Елин Пелин. С баща ми, по онова време учител там, отидохме на площада. Той се ръкува с гостите, а после представи и мен. Събрах кураж, подадох си ръчицата, казах си името. Оттогава знам как става запознанството.

2. Помощ от Николай Лилиев

Не зная дали е било официално забранено, но когато следвах българска филология в Софийския университет (1953-1958), не беше желателно да се пише за писателя Петко Ю. Тодоров. Той беше антемосан с определенията - индивидуалист, модернист и пр. Все пак в началото на пети курс набрах смелост и отидох при завеждащ катедрата проф.

На една от терасите на фестивалния дворец в Кан.

Георги Цанев. Той ми разреши да напиша дипломна работа върху писателя. По своя инициатива реших да отида в Народния театър „Иван Вазов“

за информация. Не помня да са ме спирали на входа; стигнах до вратата на драматурга, поета Николай Лилиев. Тъй като поетът имаше проблем със слуха,

Със Стефан
Китанов.

Записа:
**МАРИЯ
МИТЕВА**

вратата беше леко открехната. Тогава официалното обръщение беше „другарю“, но аз използвах почтителното „господин Лилиев“. Споделих идеята си, а той каза: „Дойде ли вече време?!“ И извика репетиращите нещо друго в момента Зорка Йорданова и Никола Балабанов. Тя любезно ми разказа за знаменитата постановка на „Змейова сватба“ от 1924 г., дебют на режисьора Хрисан Цанков, в която е изпълнявала ролята на главната героиня Цена. Балабанов ми говори за други постановки на Петко-Тодорови пиеси.

3. „Зла жена, спи до пладне“

В края на петдесетте години завърших университета и както беше приято тогава, ме разпределиха в малък град от Северна България. В училищата съществуваше практиката в случай на нисък успех не родителите да търсят учителите, а обратното. Тръгнахме с преподавателя по химия Кръстев (между другото, зет на известния актьор Григор Вачков) пеша към едно от недалечните села. То е, както е приятно да се казва „католическо“, та се наложи да чакаме завършването на поредната църковна служба. При излизането една от майките на нашите „проблемни“ питомци приближи и сподели: „От ка е получил три двойки, ни еде, ни спи, никакъв авторитет нема...“.

Преподавах български език и литература на пет паралелки осми клас. През ноцата преглеждах класните им работи и на разсъмване съм заспала. Към четири-пет чух, че някои много силно вика под прозореца: „Найденова, я сляз, ма, че аз от добро не съм дошъл“. Показах се и помолих човека да ме чака пред училището към седем и половина. След мен обаче той отишъл при друга колежка и споделил: „Можеше да ми чуе

(Продължава на 14-а стр.)

(Продължение от 13-а стр.)
думата, ама зла жена и спи до пладне...“ Оказа се, че синът му, твърд двойкаджия, на всяка цена трябвало да получи тройка...

4. Комплимент в поднозието на Кавказ

През 1969 г. за пръв път посетих международен кинофестивал в Краков - на късометражни филми. Един руски документален филм ми направи силно впечатление: висок обелиск, а върху него изписани имената на хиляди загинали през войната от голям сибирски град. След Краков в Киев се приобщих към групата българи от съществуващия тогава „Клуб на младата творческа интелигенция“. Бяхме поканени в Грузия заедно с руски колеги. Около трапезата, сред лозята на Кахетия, в поднозието на снежния Кавказ, всеки от нас трябаше да вдигне тост. Моят беше за този паметник. След малко една ръка се протегна зад гърба на седящия до мен Крикор Азарян, обърнах се и чух: „Мадам, аз съм авторът на този паметник“. Бях направила най-ценния комплимент - когато не познаваш человека и не знаеш, че той присъства...

5. Кражба от прием на Фидел Кастро

Преди падането на Берлинската стена на провежданятия в Хавана кинофестивал на страните от Латинска Америка нашите соцдържави изпращаха големи делегации. В една такава попаднах и аз. От българското посолство ни предупредиха да не се обръщаме за интервюта към присъстващия там писател Габриел Гарсия Маркес, тъй като заради лъжа относно продадения у нас малък тираж на „Стот години самота“ е много сърдит. (Доколкото зная, не го умилостиви дори връчената му по-късно Димитровска награда). Спазих условието, макар че имаше момент, когато с Маркес слизахме едновременно по тясна стълба. Той се спря, събу обувката си, почеса петата си и пак тръгна. Ние с преводача - тихичко след него.

В една от вечерите Фидел Кастро даде прием за участниците и гостите. Тогава се разказаха страховити митове за покушенията над него, та ни накараха да оставим всички вещи на гардероба: чанти, тоалетни принадлежности... Макар че навън хората се храниха с купони, приемът беше много богат, масите - изящно подредени. Големи салфетки от памучен плат, в различни нюанси на зеленото, образуваха нещо като листа на папрат. В съблъмния момент се появи Командант, ограден от плътна охрана. На излизане, извън сградата, открих, че в джоба на бялото си сако несъзнателно съм скътала зелена салфет-

С Рангел
Вълчанов
и Йошико,
специа-
листка по
кинозна-
ние.

6 истории на Вера Найденова

На пресконференция редом с писателя Павел Вежинов.

ка. Побоях се да се върна, тъй като си помислих, че при голямата мнителност току-виж ме

заподозрат в конспирация. Та сега си имам зелена салфетка за спомен.

Зелената
салфетка
на Фидел
Кастро,
залепена на
подлакът-
ника.

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ...

От българското посолство в Хавана ни предупредиха да не се обръщаме за интервюта към присъстващия там писател Габриел Гарсия Маркес, тъй като заради лъжа относно продадения у нас малък тираж на „Стот години самота“ е много сърдит.

Автограф
от Акира
Куросава.

6. На кино с Марадона

Беше в Кан през 2006 г. На следобедна проекция от програмата „Особен поглед“ в зала „Дебюси“ показваха филма „Цигулката“ на мексиканския режисьор дебютант Франциско Варгас. При сядането на ухото на съседа забелязах блясък от диамантена обеца. Искрено казано, помислих си, че такава съм виждала на ухото на Диего Марадона. Само след миг на сцената излезе генералният директор на фестивала Тиери Фремо и обяви, че сред нас наистина е футболната легенда. После час и половина един до друг гледахме филма - той като фен на латиноамериканската култура, а аз, защото филмът ми беше интересен. А навярно и защото до мен седеше не кой да е. Трудно ми е да си обясня защо не се сетих за автограф.

Диего беше в Кан, за да уговорят с Емир Кустурица бъдещ филм. Когато през 2008 г. „Марадона от Кустурица“ беше показан в извън конкурсната програма, го гледахме с колегата Борислав Колев - специалист в кинематографичните и футболните дела. Той изказа редица забележки, но по-късно призна, че именно този филм го е вдъхновил да направи „Стоичков, истината за легендата“. На премиерата му Борето покани мен и Джоко Росич, настани ни близко до главния герой и съпругата му. Тогава получих „утешителен“ автограф от Камата...